

Krabbameinsfélagið skipaði fyrri tíðindafundi mánaðaginn. Á myndinni sýggjast vinstrumegin: Anna Maria Kristiansen, Jónvör Christiansen, limur í »Bót til Bata« og Jansy Gaardlykke, ráðgevi í Krabbameinsfélagnum

at fáa heilsubót, sigur Anna Maria Kristensen.

Um útlitini fyrri at verða frískur, sigur Anna Maria Kristensen, at tað velst um, hvussu stórir knúturin er, tá hann verður funnin. Er hann triggjar-fýra cm, eru møguleikarnir ikki so góðir, sum um hann er ein cm.

Við sjálvsanning og mammografi, sum er röntgenkanning, hevur tað víst seg, at fleiri kvinnur koma fyrr í viðgerð, sigur Anna Maria Kristensen.

Hon hevur eingi tøl at vísa á, men kann kortini upplýsa, at síðani farið varð undir fyrirbyggjandi tiltøkini í Ribe Amt, er stöddin av staðfestum knútum farnir úr 27mm, niður í 20 mm.

Talið av tilburðum í Føroyum vaksandi

Jansy Gaardlykke, ráðgevi sjúkrasystir í Føroya Felga móti Krabbameini, sigur, at umleið 20 tilburðir av bróstkrabba eru árliga í Føroyum og at talið er vaksandi.

Umleið 90 - 95 pst. av knútunum finna kvinnurnar sjálvar, og hóast tað eru fleiri sløg av knútum, og ikki allir elva til krabbamein, so er tað av stórum týðningi, at kvinnur læra at kanna bróstini. Tað gevur eisini tryggleika, tí bangilsir fyrri at fáa krabbamein er stórir.

– Ein háttur at fyrirbyrgja er at kvinnur læra at kanna síni egnu bróst, soleiðis at møguligir knútar verða funnir so tíðliga sum møguligt.

– Harvið minkar eisini møguleikin fyrri at kvinnur fáa bróstkrabba, sigur Jan-

sy Gaardlykke.

Spurd hvussu nógvur kvinnur fáa tíkið bróstið, um krabbamein verður staðfest, sigur Jónvör Christiansen, limur í »Bót til Bata« at flestu kvinnur - um ikki allar, velja at fáa tíkið bróstið.

Tað kemst einamest av, at verður bert knúturin tikin, so skal kvinnan hava geisla-viðgerð aftaná. Tað fæst bert í Danmark.

– Ofta hugsa vit sum so, at tað er ræðandi at fáa staðfest sjúkuna, og um vit eisini skulu fara burtur frá familjuni, so velja vit heldur at bróstið verður tikið.

– Oftani er knúturin eisini so stórir, ella situr so illa fyrri, at tað ikki ber til at varðveita bróstið.

Kvinnur tryggari um bróstið verður tikið

– Hertil kemur at hevur tú fingið staðfest bróstkrabba, so kennir tú teg tryggari, um alt bróstið verður tikið, og ikki bert fyrri at sleppa undan at fara burtur.

Tað tekur drúga tíð at sleppa til, tá ein skal hava geislaviðgerð í Danmark. Ofta er biðiðin drúgv, og tá sjúklingarnir at enda sleppa til, tekur tað umleið 14 dagar at fyrireika geisla-viðgerðina. Sjávl geislaviðgerðin tekur einar seks vikur.

– Tað er leingi at vera burtur heimafrá, sigur Jónvör Christiansen.

Stuðulsfélagið »Bót til Bata« varð stovnað fyrri 10 árum síðan, og tók seg upp millum kvinnur, sum sjálvar vóru viðgjørdar fyrri krabbamein í brósti.

Tær hildu aftaná skurðviðgerðina, at stórir tørvur var á, at sleppa at tosa við aðrar kvinnur, sum høvdu verið fyrri somu viðgerð, og kanska kundu svara teimum nógvu spurningunum, sum hópaðu seg upp í hesum sambandi. 11 kvinnur eru virkandi í »Bót til Bata«.

Stuðulsfélagið »Bót til Bata« skipar fyrri tiltaki í SMS:

Fyrirbyggjandi og upplýsandi tiltak

Nógvar kvinnur fáa krabbamein í bróstið, men jú fyrr sjúkan verður staðfest, betri eru møguleikarnir fyrri at fáa heilsubót. Fyrr at bøta um hetta, skipar stuðulsbólkurin hjá Krabbameinsfélagnum fyrri tiltaki, har kvinnur kunnu læra at kanna bróstið, eins og upplýsing annars færst um sjúkuna

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Friggjadaginn og leygardaginn í hesi viku, skipar »Bót til Bata« og FÁ2 fyrri upplýsandi og fyrirbyggjandi tiltaki í SMS.

Stuðulsbólkurin »Bót til Bata« varð stovnaður í oktober fyrri 10 árum síðan, og hevur í seinastuni skipað fyrri fleiri tiltøkum, fyrri at vísa á arbeiðið í hesum tíðarskeiði.

Saman við FÁ2, sum er fakligur áhugabólkur í Sjúkrasystrafélagnum, ið arbeiðir við krabbameins- og AIDS sjúklingum, skipar stuðulsbólkurin fyrri tiltakinum í SMS 30. og 31. oktober. Hetta verður seinasta tiltakið í samband við 10 ára dagin.

Nýggi einföld kanning

Í SMS verða báas við ymskum upplýsandi tilfari, og her verður eisini ein báasur, har høvi verður at kunna seg um sjúkuna, og fáa upplýsing í hvussu kvinnur skulu kanna bróstin.

Til hetta høvi hevur stuðulsbólkurin fingið vitjan av føroyskari sjúkrasystir í Esbjerg, sum í átta ár hevur arbeiðt við upplýsing og fyrirbyggjandi innan bróst-

krabba í Danmark.

Tað er Anna Maria Kristensen, sjúkrasystir. Á tíðindafundi í Krabbameinsfélagnum greiddi hon frá, hvussu tey skipa arbeiðið í Danmark.

– Vit læra kvinnurnar, hvussu bróstið er uppbyggt, og hvussu tær best kunnu kanna tey, sigur Anna Maria Kristensen.

Í SMS verður møguleiki at læra hetta, eftir einum nýggjum kanningarhátti.

Kvinnur kunnu fara inn í ein bás, har tær fáa upplýsing. Hetta er ógvuliga einfald kanning, sum ikki krevur langa tíð, eins og tað er óneyðugt at lata seg úr. Kanningin verður gjørd uttan á klæðunum.

Anna Maria Kristensen er við í einum áhugabólki av sjúkrasysturum í Ribe Amt, sum síðan 1990 hevur lært kvinnur at kanna bróst-

ini. Í bólkinum eru átta sjúkrasystir og ein lækni, sum í frítíðini fara út at tosa við kvinnur um bróstkrabbamein, og hvussu ein kann

læra sjálvsanning.

– Hetta er týðandi fyrirbyggjandi arbeiði, av tí at jú fyrr sjúkan verður funnin, fleiri eru møguleikarnir fyrri

Anna Maria Kristiansen, sjúkrasystir, sum arbeiðir í Ribe Amt, vísir á góð úrslit av upplýsandi og fyrirbyggjandi tiltøkum, í samband við bróstkrabbamein. Verður sjúkan staðfest tíðliga, eru møguleikarnir fyrri heilsubót størri.

